

STICHTING TOT BEHOUD VAN “DE NACHTEGAAL”

Beleidsplan 2022 – 2027

Inhoud

- 1. Inleiding**
- 2. Missie**
- 3. Visie**
- 4. Beleid**
- 5. De molen**
- 6. Instandhouding**
- 7. Voorlichting en educatie**
- 8. Molenwinkel**
- 9. Het molenerf**
- 10. Molenaars en vrijwilligers**
- 11. Molenshuur**
- 12. Veiligheid en welzijn**
- 13. Samenwerkingsverbanden**
- 14. Draagvlak**
- 15. Financiën**

1. Inleiding

Vanaf 1612 bemaalden poldermolens de Beemsterpolder. Al deze molens zijn tegen het eind van de negentiende eeuw vervangen door stoomgemalen. Alleen de korenmolen “De Nachtegaal” getuigt nog van het eeuwenlange gebruik van windenergie. De eerste korenmolen werd in 1614 gebouwd in het dorp

Middenbeemster. In verband met de steeds slechter wordende windvang werd de molen al snel in 1619 over een korte afstand verplaatst. Deze standerdmolen is in de nacht van 18 op 19 december 1660 omgewaaid en herbouwd? In 1669 richt de toenmalige eigenaar vermoedelijk een nieuwe molen op. Hierbij zouden onderdelen van de molen in Middenbeemster hergebruik zijn.

18 oktober 2006, werd de “Stichting tot behoud van “De Nachtegaal” opgericht met als primaire doel het behoud van de molen. Om de molen na een restauratie zodanig te exploiteren dat haar bestaan voor lange tijd verzekerd werd. Na onderzoek van alle mogelijke opties voor de redding van de molen, bleef alleen de verplaatsing naar een belendend perceel over.

Op 4 oktober 2013 verrichtte de Commissaris van de Koning dhr. J.W. Remkes de officiële weder-ingebruikstelling van de molen “De Nachtegaal”. Daarmee kwam er een eind aan de periode van verplaatsen en restaureren en startte de fase van exploitatie en onderhoud. Ten behoeve daarvan hebben wij onze beleidsvoornemens vastgelegd in dit beleidsplan.

2. Missie

De monumentale korenmolen “De Nachtegaal” is een kwalitatief element in de leefomgeving van met name de bewoners van de Beemster. Hij herinnert de inwoners van de Beemster aan de windbemaling van de droogmakerij en bevordert het welbevinden. Daarom willen wij “De Nachtegaal” in stand houden en van alle bewoners van de Beemster laten zijn.

3. Visie

Door het opwekken van belangstelling voor de historie van de agrarische bedrijvigheid in de Beemster en de cultuurhistorische waarden van “De Nachtegaal” wordt onder alle inwoners van met name de Beemster draagvlak gecreëerd. Wij doen dat door:

- Het publiekstoegankelijk houden van de molen
- Het laten draaien van en malen met “De Nachtegaal” met behulp van vrijwilligers
- Het informeren van bezoekers over de historie van de molen en het ambacht van korenmolenaar
- Het inrichten van een winkel in de molen waar meel en afgeleide producten verkocht worden. Graan geteeld in de Beemster en verrijkt met graan uit de regio
- Het organiseren van evenementen in en om de molen
- Het geven van lezingen over de historie, de werking en het in bedrijf houden van “De Nachtegaal”

4. Beleid

4.1. Uitgangspunt

Al ons handelen is gericht op het in stand te houden van “De Nachtegaal” als monument van “techniek en economie” en als cultuurhistorisch object in het werelderfgoed de Beemster. Wij willen dit bereiken door de molen zo veel als mogelijk voor het publiek open te stellen, te laten functioneren (draaien en malen) en actief deel te nemen aan de publieksevenementen in de Beemster en nationale of provinciale molendagen. De molen zal niet productiegericht worden ingezet.

4.2. Financiële onderbouwing

Bovengenoemde activiteiten leveren evenwel het gewenste draagvlak op doch onvoldoende middelen om de molen te onderhouden. In dat laatste wordt voorzien door de molenschuur commercieel te exploiteren. Deze inkomsten aangevuld met bijdragen uit rijks- en provinciale subsidieregelingen zijn voldoende om ook op langere termijn “De Nachtegaal” in stand te houden voor wat betreft het reguliere onderhoud. Voor groot onderhoud zoals het vervangen van riet en roeden zal een beroep moeten worden gedaan op gelden van goede doelen fondsen en restauratiesubsidie.

De exploitatielasten van de Stichting en de inrichting van de molenwinkel worden uit de opbrengsten van de verkopen voldaan. Donaties en andere giften worden aangewend voor speciale projecten of verkrijgingen.

5. De molen

5.1 Een onrendabel werktuig

Een monumentale korenmolen is een economisch onrendabel werktuig. In “De Nachtegaal” kan het ambachtelijk maalbedrijf niet rendabel worden uitgeoefend. Onze molenaars zullen op een verantwoorde wijze met de molen draaien en malen. Immers “De Nachtegaal” is een meer dan 350 jaar oud en kwetsbaar werktuig.

5.2 Openstelling van de molen en de winkel

De molen en de winkel zijn iedere woensdagmiddag en zaterdag geopend en tijdens evenementen ook op andere dagen.

Tegen vergoeding kan de molen op verzoek ook op andere dagen worden opengesteld voor rondleidingen en demonstraties.

5.3. Gediplomeerde molenaars

Uitsluitend vrijwilligers in het bezit van het molenaarsdiploma van Vereniging De Hollandsche Molen mogen de molen in werking stellen. Het draaien en malen met de molen zal terughoudend gebeuren en is functioneel gericht. Dit om de slijtage van de authentieke onderdelen te beperken.

De totale hoeveelheid per jaar te malen graan wordt gesteld op 10 ton tarwe.

6. Instandhouding

“De Nachtegaal” zal in de stand worden gehouden zoals de stichting de molen in 2011 heeft verworven.

In principe zullen er aan de molen geen toevoegingen (b.v. graansilo's en reguleurs) worden gedaan behoudens dan voortkomende uit ARBO- en/of veiligheidswetgeving.

Leidraad voor het onderhoud aan de molen is het 2-jaarlijks op te stellen rapport van de Stichting Monumentenwacht Noord-Holland. Bijzondere aandacht zal worden geschonken aan de veiligheid van het gevluht van de molen. Het onderhoud wordt uitgevoerd overeenkomstig de richtlijnen van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, die zijn vastgelegd in de brochure "Een toekomst voor molens". Gestreefd wordt naar het zoveel mogelijk behouden van authentieke details met name die als waardevol worden gekenmerkt in het bouwhistorisch onderzoek van N. Jurgens d.d. maart – augustus 2010.

Het onderhoud van het schilderwerk zal worden uitgevoerd met als richtlijn de adviezen en kleurkeuzen, die zijn opgenomen in de rapportage van het historisch kleurenonderzoek van S. Fischer januari – maart 2013.

Voor het goed functioneren van de molen is een onbelemmerde wind aan- en afvoer van een belang. Dit voorkomt ook schade en extra slijtage aan de molen. In het bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Purmerend is aan "De Nachtegaal" een vrijwaringszone molenbiotoop toegekend. Binnen deze zone is een regeling opgesteld ten aanzien van de hoogte van gebouwen en opgroeiend groen. Het bestuur van de stichting zal toezien op het naleven van deze regeling.

7. Voorlichting en educatie

De inrichting van de beneden verdieping met de molenwinkel belet het in foto's en afschriften van documenten tonen van het "het historische verhaal" van "De Nachtegaal". De molenaars en vrijwilligers zullen het "verhaal" van de molen vertellen en dat van het ambachtelijke maalbedrijf. Desgevraagd kunnen vrijwilligers zich aanmelden voor de cursus "molengastheer / molengastvrouw". De kosten worden door de stichting betaald.

In het bijzonder richt de stichting zich op jongeren (enthousiasmeren voor de opleiding tot molenaar) en de basisscholen (geschiedenis, proces van graan tot brood, techniek en het weer). Het streven is om speciale schoolprojecten op te zetten en onze molen als "opleidingsmolen" beschikbaar te stellen.

8. Molenwinkel

8.1 Assortiment

In de winkel wordt in hoofdzaak meel en afgeleide producten verkocht van graan dat door de molen op windkracht is gemalen. Zoveel als mogelijk zal in de Beemster of de regio geteeld tarwe worden verwerkt. Dit assortiment wordt aangevuld met bio geteeld spelt- tarwegraan. Verder kunnen er op beperkte schaal ondersteunende artikelen worden verkocht zoals: bakvormen, koekplankjes en dergelijke.

Het doel van de molenwinkel is het bevorderen van het bezoek aan en belangstelling wekken voor de molen. Hiermee wordt het noodzakelijke draagvlak voor "De Nachtegaal" vergroot. Het verstekken van

recepten en het uitwisselen van bak-ervaringen zal een onderscheidend element zijn van onze molenwinkel.

8.2 Malen .

Het malen van graan en het verkopen van maalproducten geeft een extra beleving voor de bezoekers aan “De Nachtegaal”. Onze vrijwilligers (molenaars) ontleen plezier aan het laten zien van de werking van de molen en maalmechanisme.

9. Het molenerf

Het molenerf is ingericht ten behoeve van het verblijf in de molenshuur. Als de molenshuur niet verhuurd is kunnen klanten hun auto parkeren op het erf. Aan de aanplant van planten wordt zorg besteed ter versterking van de uitstraling van het molencolplex.

10. Molenaars en vrijwilligers

Gemotiveerde en enthousiaste gediplomeerde vrijwillige molenaars en gastheren/dames zijn één van de voorwaarden voor het in stand houden van “De Nachtegaal” en het creëren van draagvlak. Zij vertellen het verhaal van de molen en de droogmakerij de Beemster. Zij bemensen de winkel, verrichten klein onderhoud, houden de molen schoon en zorgen voor de uitstraling van de molen.

Deze inzet voor de molen moet er voor zorgen dat bestaande “Vrienden van de molen” vriend blijven en dat nieuwe vrienden worden geworven.

Met de molenaars en winkelvrijwilligers zal een aantal keren per jaar worden overlegd. Het bestuur staat open voor ideeën en suggesties van hun kant en zal regelmatig blijk geven van interesse tijdens de openstelling van de molen.

11. Molenshuur

De molenshuur is ingericht voor een verblijf van groepen en wordt door de stichting aan een exploitant commercieel verhuurd. De exploitant zal de molen als rijksmonument in al zijn doen en laten respecteren en voorkomen dat aan de omgeving overlast wordt bezorgd. Onderdeel van het huurcontact met de huurder is een Huishoudelijk Regelement, waarin bovengenoemde omschrijving in detail is vastgelegd.

Ter versterking van ons Imago als duurzaam producerende molen is het plaatsen van zonnepanelen op het dak van de schuur of het bevestigen aan de erfrastering een na te streven doel.

12. Veiligheid en welzijn

Molens zijn historische werktuigen uit tijden dat veiligheid en welzijn niet voorop stonden. Wij zullen de veiligheid en het welzijn van onze molenaars, vrijwilligers en bezoekers zoveel als mogelijk bevorderen. Hierbij zal zorgvuldigheid met de molen en de vele authentieke details betracht worden.

Leidraad in deze is het R.I. & E.-model opgesteld door Vereniging De Hollandsche Molen. Het bestuur is verantwoordelijk voor de implementatie van dit model. De molenaars mede voor de uitvoering.

13. Samenwerkingsverbanden

Er zal een nauwe samenwerking worden nagestreefd met het Historisch Genootschap Beemster en Stichting Promotie Beemster Werelderfgoed. De stichting is lid van de Vereniging De Hollandsche Molen en de Stichting Noord-Hollandse Molenfederatie.

Bijzondere aandacht krijgt de samenwerking met het dagbestedingsproject van Breidablick in De Kosterij. De deelnemers van de dagbesteding wegen en verpakken voor ons zakjes meel en mixen af. Met een bakfiets worden de verpakte producten naar de molen gebracht. De deelnemers vinden het fijn om zo bij “De Nachtegaal” betrokken te zijn.

14. Draagvlak

Het werven van “Vrienden van De Nachtegaal” is een voorwaarde voor het in stand houden van de molen. De werving zal actief worden gedaan onder andere door de molenaars en vrijwilligers. De Vrienden ontvangen 4 maal per jaar een digitale vriendenbrief.

Draagvlak wordt ook verworven door via een aansprekende website met belangstellenden te communiceren. Wij beschouwen onze website als ons venster naar de buitenwereld. Ook wordt gebruik gemaakt van facebook.

In deze planperiode zal onze website attractiever gemaakt worden door het aangeven hoe vaak en met welke snelheid de wieken draaien, de koningsspil draait en de snelheid van de maalstenen.

15. Financiën en groot onderhoud

15.1 Periodiek Instandhouding Programma

Aan onze stichting is de culturele ANBI status toegekend. Inzet is deze status te behouden. Het financieel beheer en de werving van middelen zullen worden afgestemd op het door de Rijksdienst goedgekeurde “Periodiek Instandhouding Programma”. Voor groot onderhoud zal een beroep worden gedaan op

beschikbare rijks- resp. provinciale subsidieregelingen en goede doelen fondsen. Middelen zullen defensief renderend worden gemaakt, waarbij het advies van ter zake deskundigen ingewonnen zullen worden.

15.2 Inbraak- en (brand)preventie

Inbraak- en brandpreventie zullen voortdurend aandacht vragende onderwerpen zijn. De molen is voor zowel inbraak als brand uitgerust met een detectiesysteem, dat aangesloten zal zijn op een alarmcentrale. Jaarlijks wordt een risico-inventarisatie uitgevoerd om de veiligheid van onze bezoekers, molenaars en vrijwilligers te optimaliseren.

15.3 Afdekking risico's

Waar mogelijk zal de Stichting zich tegen de risico's van schade door aansprakelijkheidsstelling verzekeren. De molen en de molenshuur zullen verzekerd zijn tegen de herbouwwaarde vast te stellen door de verzekeraar. In de polis moet opgenomen zijn dat de herbouwwaarde jaarlijks geïndexeerd wordt.

Middenbeemster, mei 2022